

Zpráva Oživení, o.s., o provozu protikorupční linky 199 za období leden-březen 2011

Oživení zahájilo provoz protikorupční linky ke dni 3.1.2011 v prostorách své provozovny na adrese Pelléova 7, Praha 6. Každý všední den v době od 9-17h je linka obsluhována studenty posledních ročníků právnické fakulty pod odborným dohledem advokáta. Základní informace o protikorupční lince jsou umístěny na stránkách Oživení <http://www.bezkorupce.cz/protikorupcni-linka/>, na tuto adresu byly v únoru přesměrovány také stránky Ministerstva vnitra <http://www.linka199.cz>. Na těchto stránkách budou postupně vznikat návody pro občany, jak postupovat v konkrétních situacích, a příklady úspěšně i neúspěšně řešených případů. V současné době připravujeme první sadu těchto návodů. Zároveň také připravujeme ve spolupráci s MV kampaň na linku 199 zaměřenou na úředníky státní správy. Kampaň by měla probíhat zejména na internetu - bannery, maily úředníkům, plus inzerce ve vnitřních tiskovinách státní správy.

Vlastní zkušenosti z provozu linky

Během prvních tří měsíců provozu se na operátory linky obrátilo 483 volajících, z nichž 264 (54% všech volajících) si nepřálo uvést své kontaktní údaje. Průměrně operátoři odbavili 8 podnětů denně, z toho jsou průměrně 4 podněty relevantní, jednomu podnětu se operátoři věnují podrobněji. Kromě podnětů přijatých z protikorupční telefonní linky se právní poradna zabývala i dalšími 27 podněty týkající se korupce, tedy zejména jinými relevantními podněty získanými z médií, osobními kontakty pracovníků Oživení či emailovou komunikací s občany.

Irelevantní podnět - 251 podnětů, 49%

Ze všech zaznamenaných podnětů bylo celkem 251 podnětů (49%) zcela irrelevantních (volací si spletl telefonní číslo, volající zjevně potřebuje odbornou pomoc nikoli právního charakteru). Třetinu těchto hovorů tvoří šest stěžovatelů, kteří se na protikorupční linku obrací opakovaně, ačkoli ví, že s jejich problémy jim nemůžeme pomoci. Tyto podněty byly ze strany operátorů linky řešeny okamžitým odmítnutím při prvním kontaktu, popřípadě také odkazem na jiný příslušný orgán či nevládní organizaci.

Relevantní podnět - 259 podnětů, 51%

Za relevantní podnět v širším slova smyslu (259 podnětů, 51%) je považován i hovor, ve kterém volající sice není svědkem či obětí konkrétního korupčního jednání, avšak má osobní nepříznivou zkušenost s justicí, policií ČR či územní samosprávou (např. policie dle názoru volajícího neplní své zákonné povinnosti a nečiní žádné úkony směřující k zahájení trestního stíhání či potrestání pachatele, volající se marně pokouší prosadit své zájmy ve stavebním řízení, volající je frustrován z mnohaletého neúspěšného soudního sporu, volající je opakovaně odmítán a nedokáže získat informace o nakládání s majetkem obce apod.). V těchto případech je volajícímu dle konkrétní situace poskytnuto buď základní právní poradenství přímo na lince, popř. je volající operátorem odkázán na jiný kompetentní orgán. Pouze v případě, kdy z podnětu vyplývá možnost korupčního jednání, pochybné nakládání s veřejnými prostředky, popř. nestandardní postup úředníků v konkrétní věci apod., je volajícímu poskytnuto rozšířené právní poradenství.

Oblast veřejného zájmu je u relevantních podnětů v širším slova smyslu zastoupena takto:

- Policie ČR – 59 relevantních podnětů (22,7%)
- Finance, dotace, půjčky – 46 relevantních podnětů (17,7%)
- Nakládání s majetkem - 43 relevantních podnětů (16,6%)
- Stavební řízení, územní plánování - 36 relevantních podnětů (13,9%)
- Veřejné zakázky - 25 relevantních podnětů (9,7%)
- Justice - 22 relevantních podnětů (8,5%)
- Střet zájmu - 11 relevantních podnětů (4,2%)

- Jiné správní řízení - 8 relevantních podnětů (3%)
- Ostatní – exekuční řízení, přestupkové řízení, jiné dotazy – 9 relevantních podnětů (3,5%)

Pracovní závěr z dosavadních zkušeností z provozem linky 199: na linku dnes prakticky nevolají lidé, o které máme největší zájem. Nejzajímavější podněty přichází jednoznačně mimo linku.

Typický volající na linku: osoba neúspěšná ve vlastním soudním / správním řízení, ve kterém postupuje neodborně a zčásti i proto se jí nedaří dosáhnout svého cíle, jediným možným vysvětlením je samozřejmě korupce. Druhou skupinou jsou lidé, kteří mají pocit, že máme nějaké mimořádné pravomoci (například nahlížet třetím osobám do účetnictví, vyměnit úředníka, vyměnit soudkyni atd.) Když zjistí, že takové pravomoci nemáme, pak ztratí zájem a zavěsí.

Doufáme proto, že nová kampaň zacílená dovnitř veřejné správy rozšíří okruh volajících na linku 199 o více skutečně relevantních podnětů od osob, které zároveň disponují důkazními materiály.

Druh poskytnutého poradenství:

Odmítnuté podněty - 277 podnětů, 54,3% všech podnětů

V rámci provozu protikorupční linky bylo zaznamenáno celkem 209 podnětů (41% všech podnětů), které byly operátory odmítnuty již při prvním kontaktu s klientem, a to z důvodu zcela irelevantního obsahu hovoru/emailu. Dále bylo zaznamenáno celkem 68 podnětů (13,3% všech podnětů), kdy klient nebyl schopen hodnověrně doložit aspekty tvrzeného závažného korupčního jednání a to ani s přiměřeným časovým odstupem a zároveň nebyl prostor pro vyřešení věci jinak např. poskytnutím základního právního poradenství či odkazem na jiný orgán. Lze tedy uzavřít, že 277 všech podnětů (54,3% všech podnětů) bylo ze strany operátorů odmítnuto a to buď ihned při prvním kontaktu anebo později pro nedoložení relevantních dokladů k tvrzené korupci.

Zpracované podněty - 233 podnětů, 45,6% všech podnětů

Zbývajících 233 podnětů (45,6% všech podnětů) bylo operátory řešeno po věcné stránce takto:

- Klientovi bylo poskytnuto základní právní poradenství přímo na lince - 107 podnětů (21% všech podnětů)
- Klientovi bylo či v současné době je poskytováno rozšířené právní poradenství zahrnující zejména prostudování poskytnutých podkladů ze strany klienta, vypracování základní právní analýzy případu a doporučení postupu v konkrétní věci – 64 podnětů (12,5% všech podnětů). Často se jedná o jednorázovou radu.
- Klient byl přímo na lince odkázán na jiný orgán nebo NGO - 55 podnětů (10,8% všech podnětů)
- Klient byl ke konci rozhodného období (březen 2011) vyzván k doložení relevantních dokladů ke korupci a dosud je nedoložil, avšak zatím nebyl podnět z tohoto důvodu odložen – 7 podnětů (1,3% všech podnětů)

Za Oživení, o.s., 14.4.2010 zpracovala

Petra Bielinová

vedoucí právní poradny Oživení, o.s.

petra.bielinova@oziveni.cz